

Fem magre år

Af John Nordbo

Der er gået mere end fem år, siden Agenda 21 blev vedtaget på Rio-konferencen. Hvad er der egentlig sket siden? Hvordan går det med at føre Agenda 21 ud i livet? Er Agenda 21 fortsat en tidssvarende handlingsplan? Disse spørgsmål blev behandlet på en særlig samling af FN's generalforsamling i juni 1997. I mødet deltog regeringsledere og andre repræsentanter for 130 af verdens lande.

På mødet kunne man konstatere, at der er etableret en række strukturer, som har til formål fremme en omstilling til bæredygtig udvikling. Siden konferencen i Rio er mere end 2000 lokalsamfund begyndt at gennemføre deres egne Agenda 21-planer. Omkring 150 lande har etableret nationale råd eller andre organer, der arbejder med at integrere hensynene til miljø og udvikling i den nationale politik. Og på globalt plan er konventioner om fx klima, biodiversitet og ørkenspredning trådt i kraft.

På trods af disse initiativer konkluderes det i slutrapporten fra FN's generalforsamling, at udviklingen er gået i den gale retning siden Rio-konferencen i 1992. På de fleste områder er situationen endda værre end i 1992. Enkelte industrilande har formået at reducere nogle miljøproblemer, men på globalt plan stiger luftforureningen, affaldsmængderne og udledningen af drivhusgasser. Ørkenspredningen fortsætter og den biologiske diversitet formindskes. Selv om en lille gruppe af ulande har opnået en vis økonomisk vækst er mange andre lande ikke kommet nogen vegne. Antallet af fattige i verden er steget og indkomstfordelingen er blevet endnu mere skæv.

På mødet var der ikke den store uenighed om situationens alvor, men landene var ikke enige om, hvad der bør gøres og af hvem. Uenigheden gik især mellem industrilande og ulande. I Rio havde de rige lande lovet at bidrage med forøgede finansielle midler til den nødvendige omstilling og udvikling i den tredje verden. Men faktisk var der sket et drastisk fald i bistanden. I 1992 udgjorde ulandsbistanden 0,34% af bruttonationalproduktet i de rige lande, men i 1995 var andelen faldet til kun 0,27%. De rige lande beklagede udviklingen, men henviste blandt andet til, at private virksomheder fra industrilandene havde foretaget større investeringer end tidligere i den tredje verden.

Deltagerne i den særlige samling af FN's generalforsamling i 1997 bekræftede, at Agenda 21 *fortsat* er det grundlæggende handlingsprogram for opnåelse af bæredygtig udvikling. Der var med andre ord ikke behov for en revision af selve programmet, men til gengæld behov for en yderligere indsats for at *virkeliggøre* Agenda 21. Landene blev bl.a. enige om:

- At alle lande bør udvikle nationale strategier for bæredygtig udvikling inden år 2002.
- At arbejdet med Lokal Agenda 21 bør fremmes.
- At tilskud til miljøskadelige aktiviteter bør afvikles.
- At industrilandene snarest bør opfylde FN's mål om at yde mindst 0,7% af bruttonationalproduktet i ulandsbistand.
- At industrilandene bør opfylde deres forpligtelser fra Rio om at fremme og finansiere overførslen af miljøteknologi til den tredje verden.

Danmark er et foregangsland, når det gælder spørgsmålet om overførsel af finansielle resurser til u-landene. Danmark yder omkring 1% af bruttonationalproduktet i egentlig ulandsbistand. Efter Rio-konferencen traf Folketinget endvidere beslutning om, at Danmark skal anvende yderligere omkring 0,5% af bruttonationalproduktet på miljøbistand samt på forebyggelse og afhjælpning af internationale katastrofer. Denne del af bistanden øges gradvist over en årrække, og i år 2005 forventes målet på den halve procent at være nået. Men når det gælder omstilling til bæredygtig udvikling, så er der endnu langt igen til, at Danmark kan bryste sig af at være et foregangsland. Det er - som i andre industrilande - kun få af miljøproblemerne, vi for alvor har formået at reducere.

Hvis de "magre år", der er gået siden Rio-konferencen, skal afløses af "fede år", så er det nødvendigt, at industrilandene lever op til deres ansvar. Dels med hensyn til overførsel af økonomiske og teknologiske resurser til den tredje verden. Og dels med hensyn til at påbegynde en omstilling af deres egne samfund til bæredygtighed. - Det er som bekendt især industrilandenenes produktion og forbrug, der er årsagen til den økologiske krise, som verden befinder sig i.

John Nordbo er koordinator for 92-gruppen, som er et samarbejde mellem 18 danske miljø- og udviklingsorganisationer. Organisationerne i 92-gruppen arbejder aktivt med opfølgningen af FN's Miljø- og Udviklingskonference i Rio de Janeiro, 1992.